

SR/SW/ST May
21.07.2022

Zalesie, 20.07.2022

Starostwo Powiatowe w Policach
wpłynęło w dniu

20 LIP. 2022

L. dz. ...10527... zał.1.....

Pan
Andrzej Bednarek
Starosta Policki
Starostwo Powiatowe
w Policach
ul. Tanowska 8
72-010 Police

W nawiązaniu do otrzymanej korespondencji znak sprawy: SR.604.4.2022.BS z dnia 21-06-2022 r., Nadleśnictwo Trzebież przesyła informację na temat gospodarki leśnej oraz stanu i zagrożeń dla środowiska leśnego na terenie powiatu polickiego w 2021 roku.

Z poważaniem
Tomasz Kulesza
Nadleśniczy
/Podpisano elektronicznie/

W załączeniu:

1. Sprawozdanie na posiedzenie Komisji Środowiska, Infrastruktury i Rolnictwa Rady Powiatu w Policach Nadleśnictwo Trzebież.

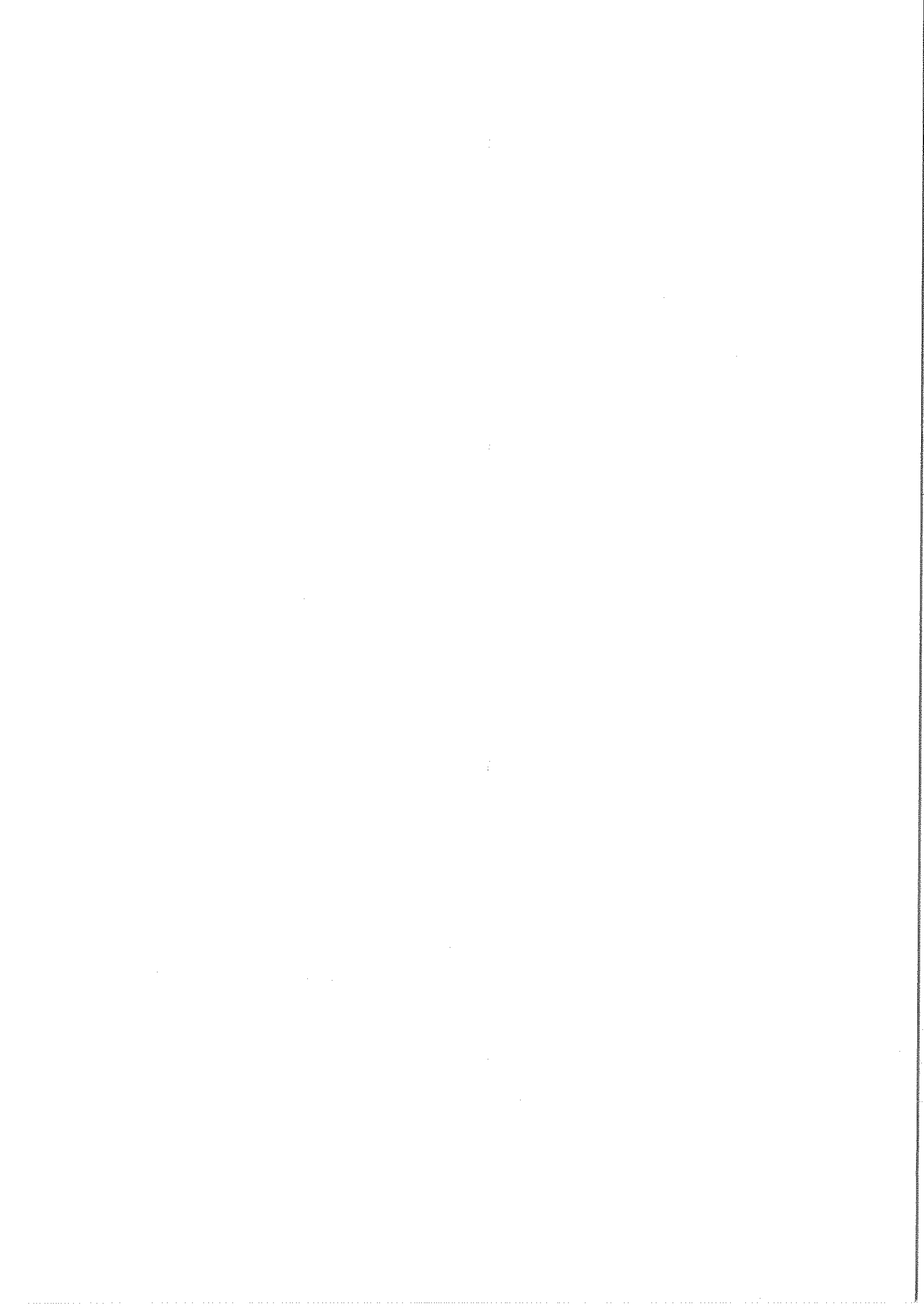
Podpis elektroniczny zweryfikowany w dniu
20. LIP. 2022

.....
ważny/nieważny/brak możliwości weryfikacji

SEKRETARKA

podpis

Anna Kozłowska

STAN ŚRODOWISKA LEŚNEGO NA TERENIE POWIATU POLICE w 2021 r.

**Sprawozdanie na posiedzenie Komisji
Środowiska, Infrastruktury i Rolnictwa
Rady Powiatu w Policach
Nadleśnictwo Trzebież**

Zatwierdził:

**Tomasz Kulesza
Nadleśniczy**

Lipiec, 2022 r

INFORMACJE OGÓLNE O NADLEŚNICTWIE TRZEBIEŻ

Nadleśnictwo Trzebież w obecnych granicach utworzono w dniu 1.X.1970 roku. Powierzchnia Nadleśnictwa wynosi **24 906,72 ha (2021r.)**, w tym na terenie powiatu polickiego- **24 094,62 ha**

Lasy zarządzane przez Nadleśnictwo Trzebież znajdują się na terenie gmin:

1. Nowe Warpno (Miasto) – 618,54 ha,
2. Nowe Warpno (Obszar Wiejski) – 7 445,22 ha,
3. Police Miasto- 50,07 ha,
4. Police (Obszar Wiejski)- 7 445,22 ha,
5. Dobra (Szczecińska)- 2 725,33 ha,
6. Miasto Szczecin- 812,10 ha.

Fot. 1. Widok na siedzibę Nadleśnictwa Trzebież.

Nadleśnictwo prowadzi **trwale zrównoważoną gospodarkę leśną na podstawie przepisów ustawy o lasach, ustawy o ochronie przyrody i według planu urządzenia lasu** z uwzględnieniem następujących celów:

- zachowania lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowie człowieka oraz równowagę przyrodniczą,
- ochrony lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych cennych przyrodniczo i krajobrazowo,
- ochrony gleb,
- ochrony wód,
- produkcji drewna na zasadzie racjonalnej gospodarki oraz ubocznego użytkowania lasu (pozyskanie choinek i stroiszu).

Podstawowym dokumentem na podstawie, którego Nadleśnictwo realizuje swoją działalność to Plan Urządzenia Lasu Zatwierdzany przez Ministra Środowiska na wniosek Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, aktualnie na lata 2017-2026.

Plan zawiera między innymi:

- analizę gospodarki leśnej w minionym okresie;
- zadania dotyczące zalesień i odnowień;
- maksymalny rozmiar pozyskania drewna z podziałem na użytki rębne i przedrębne;
- kierunkowe zadania z zakresu ochrony lasu;
- kierunkowe zadania z zakresu gospodarki łowieckiej;
- kierunkowe potrzeby z zakresu infrastruktury technicznej;

- Program ochrony przyrody.

Dokumenty dostępne na stronie internetowej:

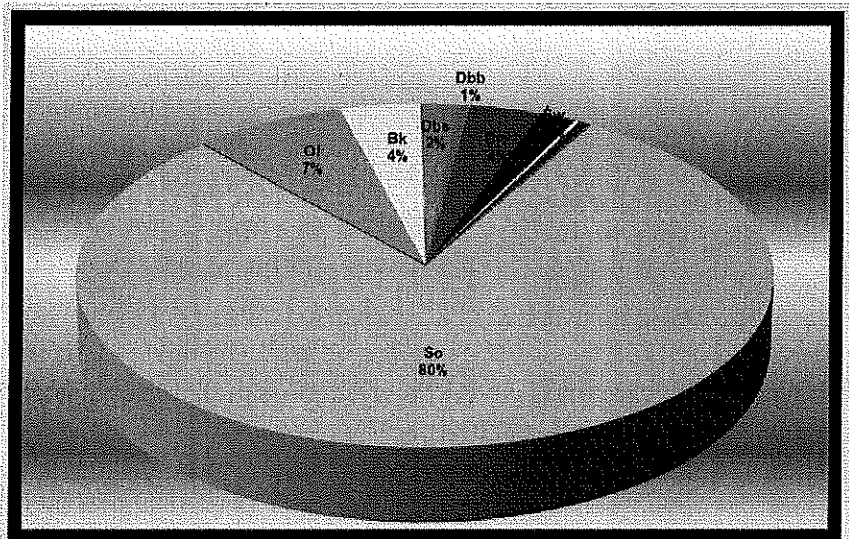
https://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/dg/rdlp_szczecin/nadl_trzebiez/plan_urzadzania_lasu/czesc_opisowa

Każde zdarzenie gospodarcze w lesie ma swoje uzasadnienie w kierunkowych wytycznych Planu Urządzenia Lasu, który podlega konsultacjom społecznym i jest sporządzany raz na 10 lat.

Nadleśnictwo Trzebież posiada certyfikaty dotyczące prowadzenia dobrej i zrównoważonej gospodarki leśnej: FSC (Forest Stewardship Council), PEFC (The Programme for the Endorsement of Forest Certification). Przyznanie certyfikatu jest gwarancją, iż pozyskanie i sprzedaż drewna prowadzona jest z poszanowaniem celów zrównoważonego rozwoju, w szczególności ochrony środowiska przyrodniczego. Przejawem ww. działania są ekosystemy referencyjne wyłączone z wszelkich działań gospodarczych, o łącznej powierzchni 1 101 ha. Ekosystemy referencyjne to reprezentatywne przykłady istniejących ekosystemów, zachowane w stanie naturalnym bądź zbliżonym do naturalnego.

Wskaźnikiem charakteryzującym Nadleśnictwo jest lesistość terenu, która dla powiatu polickiego wynosi 39,3%, przy lesistości Polski 29,7%. Największą lesistość ma gmina Police 57,9 %. Statystycznie ok. 0,408 ha lasu przypada na jednego mieszkańca powiatu, dla porównania średnio w Polsce jest to ok. 0,228 ha na 1 osobę

Dominującym typem siedliskowym lasu jest bór mieszany świeży (BMśw), udział **siedlisk borowych** wynosi **67,6 %**, **siedliska lasowe** stanowią **26,9 %**, udział olsów (Ol) i olsów jesionowych (OlJ) wynosi 5,6 %. Poniżej na rycinie zobrazowano procentowy udział poszczególnych gatunków w strukturze drzewostanów w nadleśnictwie.

Ryc. 1 Struktura drzewostanów w Nadleśnictwie Trzebież.

Dotychczas realizowana gospodarka leśna z uwzględnieniem celów zrównoważonego rozwoju wskazuje, iż obserwujemy wzrost przeciętnego wieku drzewostanu i zasobności na powierzchniach leśnych w zarządzie nadleśnictwa Trzebież. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela:

Przyrosty i wiek na przestrzeni lat 1973 - 2017

	1.X.1973	1.I.1986	1.I.1997	1.I.2007	1.I.2017
Przeciętny wiek drzewostanu	43	49	55	61	66
Przeciętna zasobność na 1ha powierzchni leśnej	143	161	227	281	304
Powierzchnia ogólna	24 305	24 613	24 767	24 949	24 887

Ryc.2. .Przyrosty i wiek drzewostanu na przestrzeni lat 1973-2017.

Dominującym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*). Ogółem udział gatunków iglastych w nadleśnictwie wynosi 82 %. Średni przyrost dla lasów ochronnych (które stanowią 99,16 % powierzchni nadleśnictwa) wynosi 7,1 m³/ha. Przeciętny zapas wynosi 302 m³/1ha. Dane zostały zestawione w poniższej tabeli

Obiekt, nazwa: obrębu, nadleśnictwa	Grupa funkcji	Przeciętny wiek [lat]	Przeciętny zapas [m ³ /ha]	Średni przyrost [m ³ /ha]	Udział gatunków liściastych [%]	Udział gatunków iglastych [%]
Nadleśnictwo Trzebież	rezerwat	75	330	5,4	35,2	64,8
Nadleśnictwo Trzebież	lasy ochronne	65	302	7,1	18,0	82,0
Nadleśnictwo Trzebież (bez rezerwatów)	ogółem nadl.	65	302	7,1	18,0	82,0

Ryc.3. Średnia zasobność i przyrost m³/ha z podziałem na lasy ochronne i rezerwat.

Dane zestawione powyżej mają wpływ na wyliczenie maksymalnej ilości drewna możliwej do pozyskania (wg PUL na lata 2017-2026)

Powierzchnia nadleśnictwa [ha]	Średni przyrost [m ³ /ha]	Średnioroczny wzrost zasobności na całej powierzchni n-ctwa [m ³]	Średnioroczne pozyskanie drewna [m ³]	Różnica (kol.3 – kol.4) [m ³]	%
1	2	3	4	5	6
24 887	7,1	176 698,00	132 000,00	44 698,00	75%

Ryc.4. Zestawienie średniorocznych wielkości zasobności i przyrostu dla nadleśnictwa.

Z powyższych danych wynika, że nadleśnictwo pozyskuje tylko 75 % przyrostu rocznego. W efekcie na koniec obowiązywania PUL, zasobność nadleśnictwa wzrośnie o około 500 tys. m³ drewna. Zasoby leśne nadleśnictwa, wciąż rosną i aktualnie wynoszą 6,5 mln m³.

W roku 2021, nadleśnictwo Trzebież pozyskało 128 tys m³ drewna ogółem na powierzchni 1805 ha (średnio 70 m³ z 1 ha). W tym samym okresie posadzono ok 1,5 mln sadzonek na

powierzchni 210,00 ha. Dodatkowo wspieramy odnowienia naturalne lasu głównie poprzez odpowiednie przygotowanie gleby, a następnie gradzenia powierzchni. Drzewostan powstały z odnowienia naturalnego jest bardziej odporny na zmienne warunki klimatyczne i gradacje szkodników. Ilość odnowień naturalnych cały czas wzrasta, w roku 2021 powierzchnia uznanych odnowień naturalnych lasu wyniosła: 18 ha, co stanowi 8,5 % odnowień lasu.

Fot. 2 Naturalne odnowienie dęba w leśnictwie Siedlice.

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na terenie Nadleśnictwa wyznaczone są następujące formy ochrony przyrody.

1. **Rezerwat przyrody „ŚWIDWIE”** - jedna z form ochrony przyrody o najwyższej kategorii ochronności, **utworzony w 1963 r.**, o powierzchni **904 ha**. Jeden z pięciu polskich rezerwatów uznanych w Konwencji Ramsar – jako szczególnie cenny dla ochrony ptaków wodno – błotnych.

Corocznie gnieździ się tu ok. **140 gatunków ptaków**, a dalsze 50 gatunków korzysta z rezerwatu w czasie wiosennych i jesiennych przelotów.

W rezerwacie prowadzone są działania z zakresu ochrony czynnej polegające m.in. na wykaszaniu łąk. W ubiegłym roku zabiegi przyniosły pozytywny efekt w postaci pojawu storczyków na jednej ze skoszonych łąk - zabiegi są realizowane w tym roku i będą kontynuowane do 2023 roku w ramach realizacji projektu pn. „Kompleksowy projekt ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe”. Pozostałe użytki rezerwatu są zagospodarowane przez Regionalną Dyрекcję ochrony Środowiska w Szczecinie.

2. **Pomniki przyrody** - prawnie chronione, **pojedyncze twory przyrody** żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów.

Na terenie Nadleśnictwa Trzebież znajduje się **8 pomników przyrody**.

Fot. 3. Pomnik przyrody w leśnictwie Tanowo (luty2021).

3. **Zespół przyrodniczo-krajobrazowy o nazwie Dębina**, obszar pozostawiony bez czynnych działań, miejsce lokalizacji stanowisk ptaków drapieżnych.
4. **Obszary Natura 2000** - 79,1% powierzchni nadleśnictwa znajduje się w granicach tej formy ochrony przyrody. Obszary Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Trzebież:
 - PLB 32003 „Dolina Dolnej Odry”
 - PLB 320006 „Jezioro Świdwie”
 - PLB 320009 „Zalew Szczeciński”
 - PLB 320014 „Ostoja Wkrzańska”
 - PLH 320063 „Jezioro Stolsko”
 - PLH 320037 „Dolna Odra”

5. **Siedliska przyrodnicze:**

Siedlisko przyrodnicze jest pojęciem wprowadzonym przez przepisy prawa Unii Europejskiej w ramach wyznaczania obszarów sieci Natura 2000. Siedliska przyrodnicze zostały wyznaczone celem ochrony miejsc bytowania cennych z punktu widzenia przyrodniczego gatunków roślin i zwierząt często zagrożonych wyginięciem. Należy mieć na uwadze, że siedlisko przyrodnicze w ujęciu obszarów sieci Natura 2000 nie jest tożsame z definicją biologiczną, ekologiczną lub leśną siedliska. Pojęcie siedliska przyrodniczego wprowadziła w UE Dyrektywa Siedliskowa.

Na terenie Nadleśnictwa Trzebież zostały wyznaczone następujące siedliska przyrodnicze, obejmujące obszar o powierzchni ogółem 1096,60 ha:

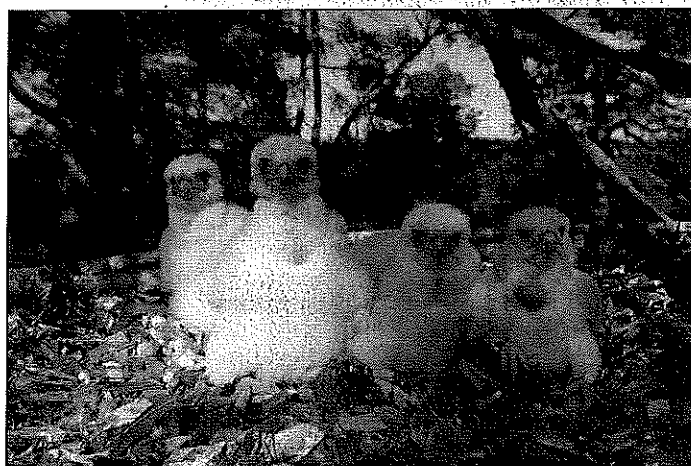
<i>Kod</i>	<i>Nazwa</i>	<i>Powierzchnia [ha]</i>
3150	Naturalne jeziora eutroficzne i starorzecza	20,79
3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	1,67
6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	8,80
6510	Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	42,48
Razem siedliska nieleśne:		78,32
7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	4,08
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	0,50
9110	Kwaśne buczyny	267,42
9130	Żyzne buczyny	423,52
9160	Grąd subatlantycki	18,94
9190	Kwaśne dąbrowy	130,35
91D0	Bory i lasy bagienne (siedl. priorytetowe)	101,89
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe olszowe i jesionowe (siedl. priorytetowe)	68,64
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	7,52
Razem siedliska leśne:		1018,28
<u>Ogółem siedliska przyrodnicze:</u>		<u>1096,60</u>

6. Ochrona gatunkowa zwierząt:

Na naszym terenie występuje 296 gatunków zwierząt podlegających ochronie. Wśród nich 208 gatunków ptaków i 30 gatunków ssaków, 6 gatunków ryb. Na szczególną uwagę zasługują strefy ochronne ostoi, miejsc rozrodu i przebywania rzadkich gatunków ptaków objętych ochroną gatunkową:

- kani rudej (*Milvus milvus*) – 5 stref,
- kani czarnej (*Milvus migrans*) – 1 strefa,
- bielika (*Haliaeetus albicilia*) – 19 stref,
- rybołowa (*Pandion haliaetus*) – 2 strefy,
- orlika krzykliwego (*Aquila pomarina*) – 3 strefy,
- sokoła wędrownego (*Falco peregrinus*) – 3 strefy.

Razem 33 strefy, co czyni nas największą enklawą ostoi ptaków szponiastych w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie.

Fot. 4. Pisklęta sokoła wędrownego w jednym z nielicznych leśnych gniazd .

7. Ochrona gatunkowa roślin:

Na podstawie przeprowadzanej waloryzacji przyrodniczej nadleśnictwa, lista gatunków roślin chronionych wraz z określonymi stanowiskami występowania jest co roku weryfikowana. W wyniku czynnej ochrony Rezerwatu Świdwie (koszenie łąk) w 2019 roku, zostały odnalezione dwa stanowiska storczyka łąkowego - kukułki krwistej. Pozostała lista gatunków chronionych roślin od 2017 utrzymuje się na niezmiennej ilości osobników i stanowisk- głównie poprzez czynne prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej. Na terenie Nadleśnictwa Trzebież zinventaryzowano 59 gatunków roślin chronionych oraz rzadkich.

Fot. 5. Stanowisko welnianki rozpierzchłej.

ZAGROŻENIA BIOTYCZNE, ANTROPOGENICZNE, ABIOTYCZNE I DZIAŁANIA PRZECIWDZIAŁAJĄCE ZAGROŻENIOM

I. Zagrożenia biotyczne

a) Szkodniki pierwotne.

Największe znaczenie ma obecność takich szkodników jak: motyle: poproch cetyniak i brudnica mniszka, nieco mniejsze znaczenie boreczniki. Miejsca szczególnie zagrożone występowaniem tych szkodników zostały ustalone na podstawie historycznych miejsc ich masowego rozrodu oraz monitoringu obszarów występowania w ostatnich latach. W tym celu prowadzone są różne prace prognostyczne, np. liczenie samic brudnicy mniszki podczas przejścia przez zagrożone drzewostany w czasie kulminacji rójki, jesienne poszukiwania szkodników pierwotnych sosny, wywieszanie (w celach prognostycznych) pułapek feromonowych oraz w okresie wiosennym lepowych.

Fot. 6. Prognozowanie liczebności szkodników pierwotnych sosny- gąsienicy motyla- Brudnicy mniszki (*Lymantria monacha* L.) przy pomocy pułapek lepowych.

b) Szkodniki wtórne

Miejsca występowania szkodników wtórnych są związane z reguły z występowaniem innych czynników szkodo-twórczych, atakowane są już osłabione drzewostany.

Zapobieganie szkodom ze strony owadów polega na wykonywaniu obligatoryjnych zadań wynikających z instrukcji ochrony lasu oraz wytycznych Zespołu Ochrony Lasu (ZOL) oraz bieżącym reagowaniu na powstające zagrożenia. Ochrona przed tymi szkodnikami polega głównie na: wyznaczeniu, terminowym usuwaniu i wywożeniu z lasu drzew zasiedlonych. Poza tymi działaniami kładzie się duży nacisk na zabiegi profilaktyczne, zmierzające do podniesienia naturalnej odporności i stabilności drzewostanów. Poprawa stabilności drzewostanów wiąże się między innymi z działaniami proponowanymi w bieżącym planie urządzenia lasu, w zakresie użytkowania (przebudowa drzewostanów, użytkowanie w blokach drzewostanów jednogatunkowych i jednowiekowych) i hodowli lasu (wprowadzanie podszytów, podsadzeń produkcyjnych).

Istotnym zadaniem jest dążenie do rozwoju awifauny leśnej, będącej naturalnym czynnikiem buforującym rozwój szkodników owadzych. Realizację tych zamierzeń dokonuje się poprzez tworzenie remiz ptasich i powierzchni ogniskowo-kompleksowej metody ochrony lasu, wywieszanie budek lęgowych, ochronę drzew dziuplastych czy też dokarmianie zimowe ptaków.

W 2021 roku:

- wywieszano 170 sztuk nowych budek lęgowych dla ptaków;
- wyczyszczono 2003 szt. starych budek,
- wyłożono 144 kg karmy dla ptaków.

Fot. 7. Budka lęgowa dla dziuplaków.

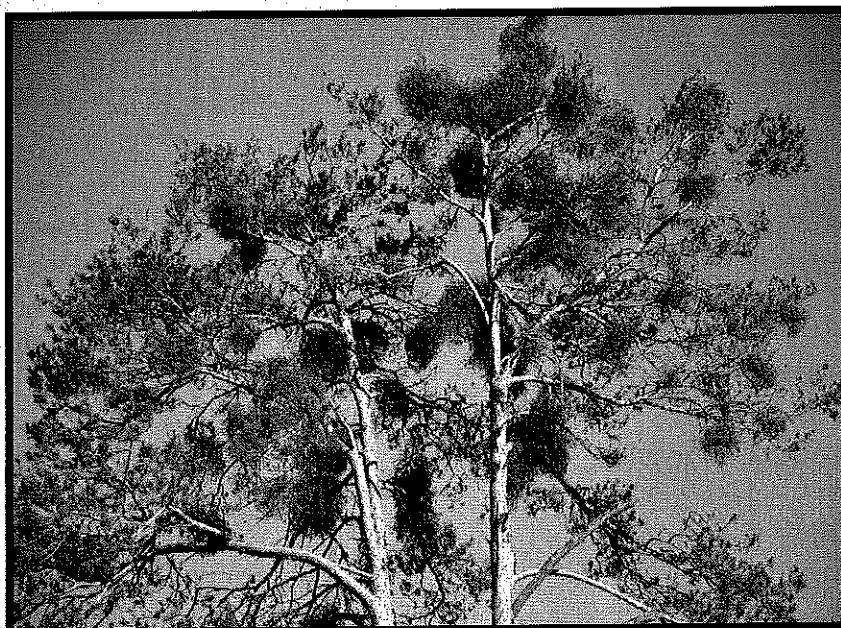
c) Patogeny grzybowe:

Zagrożenie ze strony patogenów grzybowych: huby korzeniowej i opieńki jest umiarkowane. Wyraźne szkody ze strony huby korzeniowej zaznaczają się głównie na części gruntów porolnych, jednak ze względu na rozmiar powierzchniowy jest to problem niewielki, dotyczący konkretnych pozycji. W ostatnich latach suszy na drzewach głównie iglastych zaobserwowano obecność grzyba *Sphaeropsis sapinea*, czynnik współtowarzyszący dla jemioli i pierwotnych szkodników owadzych.

d) Jemioła rozpierzchła (*Viscum* sp.)

W Polsce spotykane są trzy podgatunki jemioli tj. jemioła pospolita typowa (*Viscum album* ssp. *Album*) występująca na drzewach liściastych, jemioła pospolita jodłowa (*Viscum album* ssp. *Abietis*) oraz jemioła pospolita rozpierzchła (*Viscum album* ssp. *Austriacum*). Zdecydowanie najniebezpieczniejsza dla drzew leśnych jest ta ostatnia, atakująca sosny (których w lasach polskich jest najwięcej) ale także sporadycznie świerki oraz modrzewie. Z uwagi na nasilający się problem ze wzmożonym występowaniem jemioli na głównych gatunkach lasotwórczych w drzewostanach różnych klas wieku, Lasy Państwowe podejmują

liczne działania, zmierzające do ograniczenia rozprzestrzeniania się jemioli i innych współtowarzyszących czynników szkodliwych.

Fot. 8. Jemiola rozpięchła na sośnie.

II. Zwierzyna leśna.

1. Jeleniowate:

Największe szkody, szczególnie w młodym pokoleniu lasu - uprawy i młodniki - wyrządzają jeleniowate. Uszkodzeniu ulegają pędy główne drzewek, co sprawia że wolniej przyrastają lub giną. Ochronę przed uszkodzeniami od zwierzyny realizuje się poprzez gradzenie upraw i młodników, gniazd i domieszek. W 2021 roku ogrodzono ogółem powierzchnię: 106 ha siatką gradzeniową o długości 44 km. Koszt gradzeń w 2021 roku, jako najskuteczniejszego sposobu ochrony młodego pokolenia lasu przed zwierzyną wyniósł: 400 tys. zł.

Drugim sposobem na zmniejszenie presji jeleniowatych na las, jest utrzymywanie populacji zwierzyny na poziomie gospodarczo-hodowlanie znośnym. Do tego celu służą dane uzyskane z inwentaryzacji liczebności zwierzyny leśnej. Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji z 2020 r. stwierdzono występowanie na terenie lasów administrowanych przez Nadleśnictwo Trzebież : 2118 saren, 981 jeleni. W ubiegłym sezonie łowieckim pozyskano 415 szt. jeleni, 303 szt. sarny. Ilość pozyskanej zwierzyny w ostatnich latach jest utrzymywana na podobnym poziomie.

W celu dalszej minimalizacji szkód należy dążyć do utrzymania równowagi biologicznej przez zwiększenie naturalnej bazy żerowej dla zwierzyny, między innymi przez odtworzenie oraz wtórne zagospodarowanie małych łąk śródleśnych, jak też zwiększenie ilości poletek łowieckich. Zimą podczas wykonywania pielęgnacji młodników i drzewostanów pozostawia się zwierzynie na dwa – trzy tygodnie ścięte drzewa (tzw. zgryzowe) i gałęzie, co znacznie ogranicza spalowanie młodników - w 2021 r. wyłożono takie drzewa na powierzchni 599 ha.

2. Dziki.

Populacja dzików stale wzrasta. Dzieje się tak głównie za sprawą łagodnych zim oraz wszechobecnej bazy żerowej (dzik jest zwierzęciem wszystkożernym). Z uwagi na duże zagęszczenie populacji dzika, zanotowano w Polsce szereg zakażeń na ASF (afrykański pomór świń). Obecnie na terenie Nadleśnictwa Trzebież nie ma zagrożenia. W 2021 roku pozyskano 891 dzików. Od 2020 roku realizowane jest Rozporządzenie Nr 19/2021 Wojewody

Zachodniopomorskiego z dnia 14 czerwca 2021 roku w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz.U. Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 16 czerwca 2021r. poz. 2579) zmienione

Rozporządzeniem Nr 25/2021 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 8 września 2021 roku (Dz.U. Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 8 września 2021r. poz. 3806).

3. Bobry.

Do niedawna bóbr był w naszym kraju rzadkością. Dziś dzięki przeprowadzonej akcji reintrodukcji, a także objęciu ochroną bobry stały się gatunkiem powszechnie występującym. Bobra cechują unikalne w świecie zwierząt umiejętności przystosowania środowiska do własnych potrzeb. Działalność bobrów jest bardzo korzystna dla przyrody: przywraca właściwe stosunki wodne, zwiększa różnorodność biologiczną, ogranicza erozję, zwiększa tempo samooczyszczania się wód. Jednakże choć przynosi tyle korzyści, powodować może straty w gospodarce człowieka. Poważne szkody na terenie Puszczy Wkrzańskiej wyrządzają również bobry, poprzez zgryzanie, w szczególności młodych drzewostanów lub podtapianie powierzchni – jako efekty zakładania tam na ciekach wodnych. Liczba szkód wciąż wzrasta proporcjonalnie do wzrostu liczebności populacji bobra na naszym terenie. Szacuje się obecność około 300 osobników tego gatunku (około 60 rodzin).

Fot.9. Działalność bobra (*Castor fiber*).

III. Zagrożenia antropogeniczne

1. Pożary

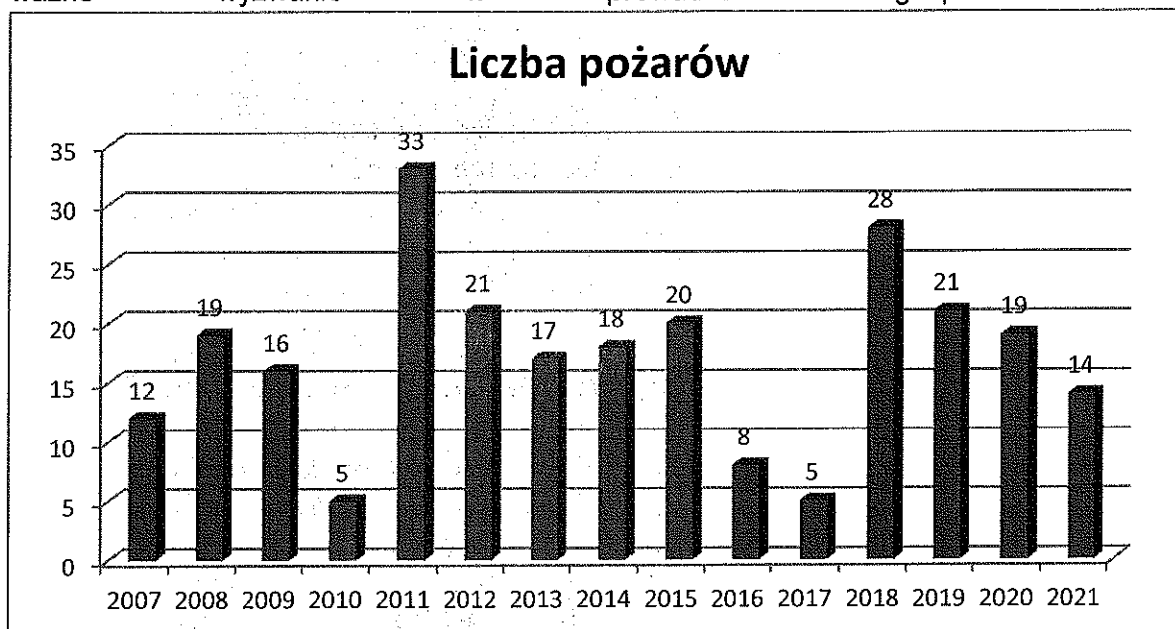
Nadleśnictwo Trzebież należy do pierwszej kategorii zagrożenia pożarowego lasu. Kategoria zagrożenia pożarowego lasów obejmuje lasy o podobnym poziomie podatności na pożar, ustalonym na podstawie częstotliwości występowania pożarów, warunków drzewostanowych i klimatycznych oraz czynników antropogenicznych.

Bardzo ważnym czynnikiem kształtującym zagrożenie pożarowe w poszczególnych porach roku są **warunki meteorologiczne**, takie jak: opady atmosferyczne, prędkość i kierunek wiatru, temperatury powietrza i wilgotności powietrza.

Do innych czynników przyczyniających się do wysokiego zagrożenia pożarowego należy zaliczyć:

1. **nie przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych przez ludzi przebywających w lesie,**
2. bliskie sąsiedztwo dużych aglomeracji miejskich tj. Szczecina i Polic,
3. wiosenne wypalanie łąk i pastwisk przez miejscową ludność,
4. przebiegające przez tereny leśne drogi wojewódzkie i linia kolejowa.

W 2021 r. w Nadleśnictwie odnotowano: 14 pożarów na łącznej powierzchni 0,28 ha, średnia wielkość pożaru wyniosła 0,02 ha. Szkody spowodowane przez pożary w lesie stanowią ważne wyzwanie w prowadzeniu gospodarki leśnej.

Ryc.5. Liczba pożarów lasu na przestrzeni lat 2007-2021 r.

W celu ograniczenia ilości pożarów i skutków pożarów realizowane są następujące zadania:

- System ochrony przeciwpożarowej złożony ze stałych punktów obserwacyjnych: 4 kamery oraz inteligentny system wykrywania pożaru lasu przy pomocy programu Smoke Detection. W okresie wysokiego zagrożenia pożarowego organizowane są także patrole samochodowe.
- Od wiosny do jesieni, każdego dnia o godz. 9:00 i 13:00 dokonywane są pomiary zagrożenia pożarowego w oparciu o wilgotność ścioly i powietrza oraz opady atmosferyczne;
- Łączność bezprzewodowa w celu szybkiego reagowania w przypadku wystąpienia pożaru.
- Patrowanie lasu: nadleśnictwo posiada jeden samochód patrolowo gaśniczy. W okresie wysokiego zagrożenia pożarem lasu odbywają się patrole lotnicze samolotem patrolowo-gaśniczym Dromader, stacjonującym w LBL Goleniów,
- Na terenie nadleśnictwa zlokalizowana jest sieć punktów czerpania wody oraz dojazdów pożarowych w celu prowadzenia skutecznej akcji gaszenia pożarów. Dojazdy pożarowe oraz punkty czerpania wody są ponumerowane, aby sprawnie i szybko przeprowadzić akcje gaszenia pożarów lasu.

Nadleśnictwo Trzebież, aby skuteczniej zapobiegać pożarom i minimalizować ich skutki współpracuje z Ochotniczą Strażą Pożarną i Państwową Strażą Pożarną oraz z Policją, Strażą Gminną i Miejską.

W 2021 roku została zakończona inwestycja: „Budowa wieży przeciwpożarowej o konstrukcji strunobetonowej w Nadleśnictwie Trzebież w ramach projektu pn. „Kompleksowy

projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń związanych z pożarami lasu” – zadania realizowanego zgodnie z projektem współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Wieża wyposażona została w system: kamera przemysłowa oraz program Smoke Detection w celu szybkiego wykrywania pożarów leśnych.

2. Zaśmiecanie lasu

Bardzo istotnym zagrożeniem dla środowiska są pozostawiane w lesie śmieci. Każdego miesiąca Leśnicy systematycznie przeprowadzają porządkowanie lasu. W ubiegłym roku na sprzątanie śmieci wydano 161 tys. zł. Koszty sprzątaniasu stale wzrastają. Ilość śmieci zebrana w 2021 roku wyniosła ponad 377 m³. Większość dotyczy Powiatu Polickiego. Leśnicy prowadzą w tym kierunku działania propagandowe. Znaczną ilość wyrzucanych odpadów stanowią śmieci użytkowe.

Fot.10. Zaśmiecony las w leśnictwie Siedlice.

IV. Zagrożenia abiotyczne

Główne zagrożenia abiotyczne w lasach to:

- susze,
- silne wiatry,
- przymrozki wczesne i późne.

Susza i wysokie temperatury w latach 2018-2019 roku spowodowały fizjologiczne osłabienie i spadek odporności drzewostanów sosnowych. W rezultacie odnotowano zjawisko zamierania koron w starszych drzewostanach. W koronach stwierdzono obecność owadów, głównie: smolików, kornika ostrozębnego, cetyńców, przyplaszczka. Dodatkowo zaobserwowano więcej jemioly rozpierzchłej, która jest półpasożytem. Rok 2021 był kolejnym rokiem suchym. Susza osłabia wszystkie drzewostany. Najbardziej cierpią gatunki drzew o płaskim systemie korzeniowym, np. świerk oraz te lubiące tereny podmokłe jak olcha. Na szkody jednak bardziej narażone są gatunki iglaste.

W ubiegłym roku pozyskano 8874 m³ drewna posuszowego, w gatunkach: sosna, świerk, dąb i buk, w niewielkiej ilości brzoza. Zaobserwowano zwiększenie pozyskania drewna zainfekowanego przez owady i grzyby a także półpaszyta jemiołę rozpięchłą. Słabszy stan sanitarny lasu spowodowany jest suchymi latami, obniżeniem stanu poziomu wód gruntowych.

Szkody od przymrozków najbardziej dotknęły uprawy. W skali nadleśnictwa nie było znaczących szkód, jednakże w połączeniu z warunkami suszy skala strat może się pogłębiać. Pracownicy terenowi prowadzą stale obserwacje młodego pokolenia drzew.

Fot. 11. Młodnik bukowy po późnych majowych przymrozkach i suszy.

SZKODNICTWO LEŚNE

Zwalczanie szkodnictwa leśnego należy do podstawowych obowiązków pracowników terenowych Służby Leśnej, zwłaszcza pracowników Straży Leśnej, której zadaniem jest działalność prewencyjna, wykrywanie sprawców przestępstw i wykroczeń oraz prowadzenie spraw w trybie karnosądowym. Największym problemem jest zaśmiecanie lasu oraz wjazdy do lasów pojazdami mechanicznymi typu quad (które generują także ogromny hałas), a także rozpalanie ognisk w miejscach niedozwolonych. W roku 2021, straż leśna przeprowadziła 89 interwencji, w tym 62 pouczenia i 27 mandatów. Największym problemem jest zaśmiecanie lasu. Z roku na rok obserwuje się wzrost ilości śmieci wyrzucanych do lasu - są to głównie śmieci użytkowe. Na drugim miejscu jest bezprawny wjazd do lasu pojazdem silnikowym, oraz rozpalanie ognia w miejscach niedozwolonych.

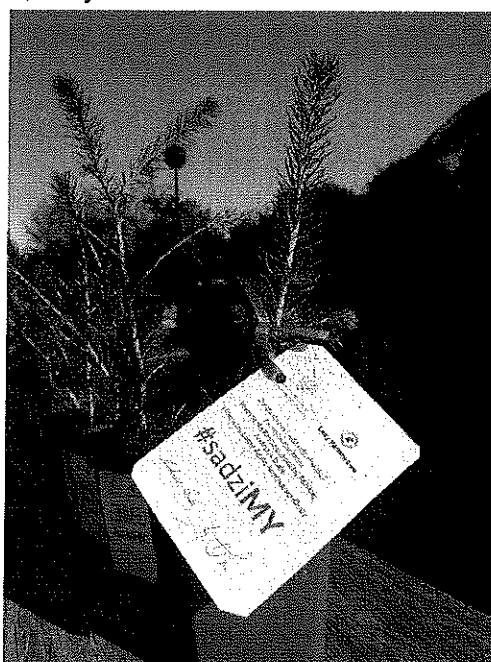

Fot.12. Likwidacja koczowiska na terenie gminy Police, Leśnictwo Tanowo.

EDUKACJA PRZYRODNICZO-LEŚNA

Jedną z pośrednich metod poprawy stanu środowiska są działania edukacyjne i promocyjne, prowadzone między innymi w ramach Leśnego Kompleksu Promocyjnego pn. „Puszcze Szczecińskie”. Z uwagi na sytuację pandemiczną trwającą od marca 2020 roku, działalność edukacyjna nadleśnictwa została mocno ograniczona. Pomimo tego jeszcze w roku 2021 zrealizowano część przedsięwzięć: Działania te obejmują:

- Społeczne działania takie jak: sadzenia lasu akcje ogólnokrajową: akcja sadzimy z Prezydentem RP- Nadleśnictwo Trzebież, przygotowało 200 sadzonek świerka do rozdania dla wszystkich zainteresowanych; akcja sadzenie lasu Puszcza Wkrzańska- razem dla pokoleń.

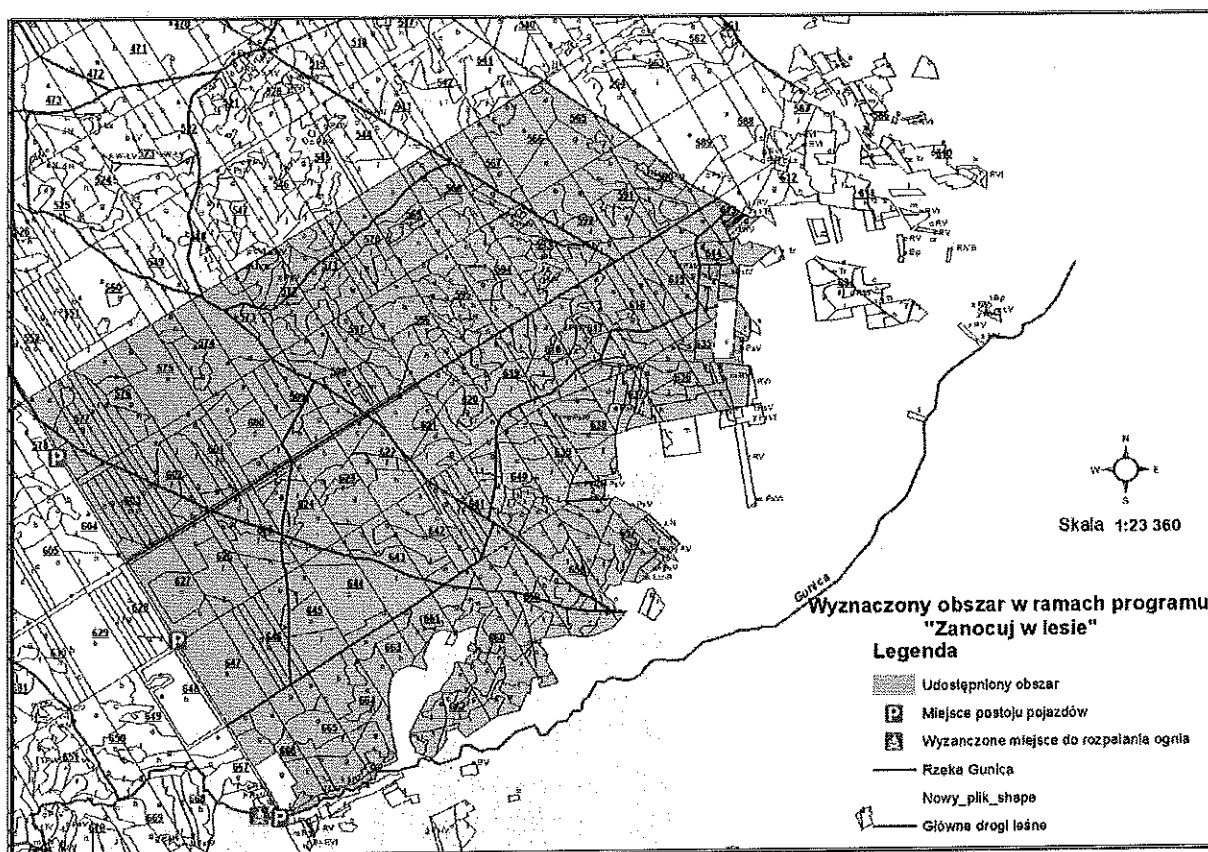

Fot. 13. Coroczna akcja #sadziMY z Prezydentem RP.

- Spacer po Puszczy Wkrzańskiej dla miejscowej ludności.
 - Akcje sprzątania śmieci: Sprzątanie Puszczy Wkrzańskiej w Sołectwie Niekłończyca, Sprzątanie Puszczy Wkrzańskiej z seniorami – gmina Nowe Warpno, .
- spotkania i prelekcje w placówkach wszystkich szczebli nauczania i innych jednostkach, Ogółem w 2021 roku odnotowano 5300 słuchaczy i uczestników akcji organizowanych przez Nadleśnictwo Trzebież, w tematyce prowadzonej gospodarki leśnej.

Program „Zanocuj w lesie”:

W celu udostępniania lasu wszystkim zainteresowanym ogólnie pojętą aktywnością outdoorową, Nadleśnictwo Trzebież w ramach programu „Zanocuj w lesie” wyznaczyło na ten cel specjalny obszar. Zanocuj w lesie” to projekt, dzięki któremu Lasy Państwowe udostępniły do dyspozycji miłośników bushcraftu i ...surwiwalu ponad 600 tysięcy hektarów w 425 nadleśnictwach. Informacje, gdzie można znaleźć dokładne dane geograficzne obszarów znajdują się na stronie nadleśnictwa w zakładce Turystyka/ Program „Zanocuj w lesie” Szczegółowy regulamin umieszczony jest na stronie nadleśnictwa.

Ryc. 6. Mapa zasięgu obszaru objętego programem „Zanocuj w lesie” 2021 r.

Ochrona owadów zapylających oraz ochrona bioróżnorodności: „Łąki kwietne”.

Fot. 14. Łąka kwietna przy siedzibie nadleśnictwa.

W 2021 roku na powierzchni 0,25 ha Nadleśnictwo Trzebież założyło łąkę kwietną składającą się z mieszanek rodzimych kwiatów jednorocznych i wieloletnich. Łąkę założono na pastwiskach i nieużytkach przy siedzibie nadleśnictwa Trzebież, w ramach ochrony bioróżnorodności w entomofaunie. Przedsięwzięcie realizowano ze środków własnych.

Fot. 15. Łąka kwietna przy siedzibie nadleśnictwa Trzebież.

W przeciwieństwie do traw, łąki kwietne zapewniają zapylaczom pożywne pyłki i nektar. Łąka daje też przestrzeń do życia i rozmnażania się a zimą schronienie. Rośliny łąkowe mają nawet 25 razy dłuższe korzenie niż trawniki. Dzięki temu ich zapotrzebowanie na wodę jest znacznie mniejsze co ogranicza podlewanie.

PODSUMOWANIE

Rok 2021, był piątym rokiem kolejnej rewizji Planu Urządzenia Lasu na lata 2017-2026. Zmiany klimatu i związane z tym anomalie pogodowe stanowią wielkie wyzwanie dla gospodarki leśnej. W obecnej sytuacji realizujemy obowiązujący plan. Usuwanie szkód od czynników abiotycznych, tj. silnych wiatrów i suszy jest ogromnym przedsięwzięciem w skali naszego nadleśnictwa. Te dodatkowe obowiązki: uprzątniecie wiatrołomów, poprawki w uszkodzonych suszą uprawach- poza obligatoryjnymi zadaniami dla lasu są finansowane ze środków własnych. Dużym przedsięwzięciem jest także działanie na rzecz ochrony przeciwpożarowej lasów- także jako najbliższego otoczenia miejscowości i miast w powiecie polickim. W 2021 roku została wybudowana nowa wieża obserwacyjna w ramach realizacji projektu w ramach projektu pn. „Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń związanych z pożarami lasu”. Zamontowany w roku 2021 system szybkiego wykrywania pożarów- Smoke Detection (SD) umieszczony na 4 wieżach obserwacyjnych został stworzony po to aby zapobiec kolejnym klęskom dla lasu- wielkoobszarowym pożarom. W ochronie przyrody także zanotowaliśmy kolejne sukcesy: nowe gniazdo sokoła wędrownego w terenie leśnym, co jest rzadkością gdyż sokoły wolą osiedlać się na terenach zurbanizowanych czy górskich. W celu ochrony bioróżnorodności najliczniejszej grupy zwierząt- owadów- została założona łąka kwietna z rodzimymi gatunkami kwiatów jednorocznych i wieloletnich.

Powyższe zadania realizowane są dzięki użytkowaniu lasu: pozyskaniu i sprzedaży drewna. Pozyskanie drewna jest źródłem utrzymania nie tylko działalności podstawowej nadleśnictwa, ale źródłem dochodów dla okolicznej ludności - robotników leśnych. Sprzedawane drewno do okolicznych tartaków- wspiera lokalny przemysł oraz zasoby w drewno opałowe dla małych gospodarstw. Drewno jest odnawialnym źródłem ciepła i tego m.in. uczymy naszych odwiedzających na zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez leśników.

